Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы
депутаты

Депутат
Государственного Совета
Республики Татарстан

2009-2014

№ 13-5-142

На №________

« 7 » 05 2010 г.

Председателю Государственного
Совета Республики Татарстан

Ф.Х. Мухаметшину

Уважаемый Фарид Хайруллович!

Используя право законодательной инициативы в соответствии со статьей 76 Конституции Республики Татарстан, вносим на рассмотрение Государственного Совета Республики Татарстан проект закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан».

Приложение:
1. Текст проекта закона на 6 л. в 1 экз.
2. Пояснительная записка с обоснованием необходимости его принятия на 2 л. в 1 экз.
3. Перечень актов законодательства Республики Татарстан, подлежащих признанию утратившими силу, приостановлению, изменению или принятию в связи с принятием закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан», на 1 л. в 1 экз.
4. Финансово-экономическое обоснование на 1 л. в 1 экз.
5. Текст проекта закона на татарском языке на 10 л. в 1 экз.
6. Копии текста законопроекта и материалов к нему на магнитном носителе.

Депутат Государственного
Совета Республики Татарстан — В.П. Васильев

Депутат Государственного
Совета Республики Татарстан — И.М. Сафиуллин

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ АППАРАТЫ
АППАРАТ ГОСУДАРСТВЕННОГО СОВЕТА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
« 7 » 05 2010 г.
Керү
Вх. № 4511
ИНН 1654014349 Р.74555/17

№ 5119-4

ЗАКОН
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О ГОСУДАРСТВЕННОМ РЕГУЛИРОВАНИИ И ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКЕ ПЧЕЛОВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ ТАТАРСТАН

Настоящий Закон регулирует отношения в сфере содержания медоносных пчел, их использования для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений, получению продуктов пчеловодства, направлен на обеспечение безопасности людей от неблагоприятного физического, психологического воздействия пчел, обеспечение защиты прав и интересов физических и юридических лиц, занимающихся пчеловодством на территории Республики Татарстан, а также на государственную поддержку пчеловодства на территории Республики Татарстан.

Статья 1. **Основные понятия**

Для целей настоящего Закона используются следующие основные понятия:

пчеловодство - разведение и содержание медоносных пчел, их использование для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений, получение продуктов пчеловодства;

субъекты пчеловодства – физические и юридические лица, занимающиеся пчеловодством;

пчелиная семья (пакет) - сообщество медоносных пчел, состоящее из рабочих пчел, трутней и пчелиной матки, живущих в улье или гнезде;

улей - сооружение для содержания пчелиной семьи;

пасека - размещенные в определенном месте ульи с пчелиными семьями и необходимым имуществом для занятия пчеловодством;

стационарная пасека - пасека, размещенная на постоянном месте в течение года;

кочевая пасека - пасека, временно размещенная у источников медосбора или массивов сельскохозяйственных энтомофильных растений;

продукты пчеловодства - продукты, произведенные медоносными пчелами (мед натуральный, воск и другие), а также сами медоносные пчелы;

порода медоносных пчел - группа пчелиных семей, сформировавшаяся под влиянием естественного отбора в определенных климатических условиях и обладающая комплексом признаков, устойчиво передающихся от поколения к поколению;

популяция медоносных пчел - совокупность пчелиных семей в пределах породы медоносных пчел, сформировавшаяся на определенной территории и обладающая общим генофондом;

пчелиная матка – самка, производительница медоносных пчел;

энтомофильные растения - растения, опыляемые насекомыми;

источники медосбора - растения, которые образуют нектар и пыльцу, служат для медоносных пчел источниками естественного корма и медосбора;

мед натуральный - продукт переработки медоносными пчелами нектара или пади;

Статья 2. **Цели и задачи настоящего Закона**

1. Целью настоящего Закона является правовое регулирование отношений, возникающих при осуществлении деятельности в сфере пчеловодства и обеспечении охраны медоносных пчел.

2. Настоящий Закон направлен на решение следующих задач:

1) обеспечение защиты прав и интересов субъектов пчеловодства на территории Республики Татарстан;

2) обеспечение безопасности людей от неблагоприятного физического, психологического воздействия пчел;

3) создание условий для разведения, содержания медоносных пчел, использования их для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений;

4) развитие производства продуктов пчеловодства;

5) охрану медоносных пчел.

Статья 3. **Правовое регулирование в области пчеловодства**

Правовое регулирование отношений в области пчеловодства осуществляется в соответствии с Конституцией Российской Федерации и Конституцией Республики Татарстан, федеральными законами и принимаемыми в соответствии с ними иными нормативными правовыми актами Российской Федерации, настоящим Законом и другими нормативными правовыми актами Республики Татарстан, а также нормативными правовыми актами органов местного самоуправления.

Статья 4. **Право на осуществление деятельности в области пчеловодства**

Правом на осуществление деятельности в области пчеловодства на территории Республики Татарстан обладают физические и юридические лица.

Статья 5. **Количество пчелиных семей (пакетов)**

Количество пчелиных семей (пакетов) у субъектов пчеловодства не ограничивается.

Статья 6. **Меры государственной поддержки в области пчеловодства**

1. Государственная поддержка в области пчеловодства распространяется на субъектов пчеловодства независимо от их организационно-правовой формы и осуществляется посредством:

1) разработки и реализации целевых программ развития пчеловодства;

2) обеспечения осуществления мероприятий по предупреждению болезней медоносных пчел, их лечению, борьбе с вредителями пчелиных семей и по предотвращению отравления медоносных пчел пестицидами и агрохимикатами;

3) предоставления компенсаций затрат на ликвидацию эпизоотии, карантинных и наиболее опасных заболеваний пчел, проведение научных исследований в области пчеловодства, а также мероприятий по охране пчел и их среды обитания;

4) предоставления налоговых льгот в порядке, предусмотренном законодательством;

5) предоставления кредитов и привлечения инвестиций на льготных условиях;

6) предоставления субсидий на поддержку развития пчеловодства;

7) предоставления в соответствии с лесным законодательством лесных участков, находящихся в собственности Республики Татарстан, для занятия пчеловодством (в том числе для размещения кочевых пасек) и установления льготных ставок, арендной платы за единицу площади лесного участка на указанные цели;

8) применения иных мер экономического стимулирования.

2. Условия и порядок реализации мер государственной поддержки, установленных настоящей статьей (за исключением мер, указанных в пунктах 5 и 8 части 1 настоящей статьи), определяются Кабинетом Министров Республики Татарстан.

3. Государственная поддержка в области пчеловодства осуществляется в пределах средств, предусматриваемых в бюджете Республике Татарстан на государственную поддержку агропромышленного производства в Республике Татарстан.

4. Органы местного самоуправления вправе устанавливать дополнительные меры поддержки субъектов пчеловодства за счет средств местных бюджетов.

Статья 7. **Принципы и условия государственной поддержки субъектов пчеловодства**

1. Основными принципами государственной поддержки субъектов пчеловодства в Республике Татарстан являются:

1) заявительный порядок обращения субъектов пчеловодства за оказанием поддержки;

2) равный доступ субъектов пчеловодства, соответствующих критериям, предусмотренным республиканскими, межмуниципальными и муниципальными программами развития пчеловодства, к участию в соответствующих программах;

3) оказание поддержки с соблюдением требований, установленных законодательством;

4) открытость процедур оказания поддержки.

2. В оказании государственной поддержки должно быть отказано в случае, если:

1) заявителем не представлены документы, определенные республиканскими, межмуниципальными и муниципальными программами развития пчеловодства, или представлены недостоверные сведения и документы;

2) не выполнены условия оказания государственной поддержки;

3) ранее в отношении заявителя - субъекта пчеловодства - было принято решение об оказании аналогичной поддержки и сроки ее оказания не истекли;

4) с момента признания заявителя допустившим нарушение порядка и условий оказания поддержки, в том числе не обеспечившим целевого использования средств поддержки, прошло менее чем три года.

Статья 8. **Регистрация пчелиных семей (пакетов)**

1. Регистрация пчелиных семей (пакетов), находящихся в собственности у субъектов пчеловодства, производится специально уполномоченным органом исполнительной власти Республики Татарстан в области социально-экономического мониторинга.

2. Владельцы пасек должны иметь в наличии на каждую пасеку ветеринарно-санитарный паспорт, удостоверяющий ее ветеринарно-санитарное состояние.

3. Ветеринарно-санитарные паспорта пасек выдаются их владельцам государственными ветеринарными объединениями районов и городов.

Статья 9. **Размещение стационарных пасек**

1. Субъекты пчеловодства размещают улья с пчелиными семьями (пакетами) на земельных участках, находящихся в их собственности, владении, пользовании или аренде в соответствии с законодательством.

2. В целях обеспечения безопасности людей от неблагоприятного физического, психологического воздействия пчел ульи с пчелиными семьями размещаются на земельном участке на расстоянии не ближе чем десять метров от границы земельного участка, либо отделяют от другого земельного участка зданием, сооружением, сплошным забором или медоносными деревьями и густым кустарником высотой не менее чем два метра.

3. Стационарные пасеки размещают на расстоянии не менее одного километра от животноводческих и птицеводческих строений, пяти километров от предприятий кондитерской или химической промышленности.

Статья 10. **Предоставление земельных участков для размещения кочевых пасек**

1. Собственники, владельцы, пользователи, арендаторы земельных участков, наиболее благоприятных для размещения кочевых пасек могут предоставлять их субъектам пчеловодства в соответствии с законодательством Российской Федерации независимо от места регистрации пчелиных семей.

2. Кочевые пасеки размещаются на расстоянии не менее пяти километров от стационарных пасек.

3. Размещение кочевых пасек и установка ловушек роев на пути лета пчел к месту медосбора с другой ранее размещенной пасеки не допускается.

4. Субъекты пчеловодства после размещения кочевой пасеки обязаны сообщить сведения о ней и предъявить ветеринарно-санитарный паспорт пасеки в органы местного самоуправления.

Статья 11. **Использование пчелиных семей для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений**

Граждане и юридические лица, осуществляющие деятельность по возделыванию сельскохозяйственных энтомофильных растений, в целях повышения их урожайности могут использовать пчелиные семьи, находящиеся в собственности других лиц, для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений на основании договоров в соответствии с гражданским законодательством.

Статья 12. **Реализация продуктов пчеловодства**

1. Мед натуральный и другие продукты пчеловодства реализуются их владельцами в соответствии с законодательством.

2. Мед натуральный и другие продукты пчеловодства по качественным характеристикам должны соответствовать установленным требованиям безопасности для здоровья населения.

3. Субъект пчеловодства должен иметь ветеринарно-санитарный паспорт пасеки с соответствующими записями государственного ветеринарного объединения районов и городов, на основании которого выдается разрешение на перевозку, пересылку, продажу пчел и продуктов пчеловодства. Перевозка, пересылка, продажа пчел и продуктов пчеловодства осуществляется при наличии ветеринарно-сопроводительных документов.

4. Физические и юридические лица, реализующие мед натуральный, обязаны:

1) независимо от места реализации (рынок, ярмарка, оптовая реализация и т.д.) иметь заключение ветеринарно-санитарной экспертизы на указанную продукцию в соответствии с ветеринарными требованиями;

2) при реализации за пределами муниципального образования (района, города) иметь в наличии ветеринарное свидетельство - сопроводительный документ, характеризующий ветеринарно-санитарное состояние сопровождаемого груза и места его выхода, выдаваемое государственными ветеринарными объединениями районов и городов.

Статья 13. **Охрана медоносных пчел**

Охрана медоносных пчел обеспечивается посредством:

соблюдения субъектами пчеловодства зоотехнических и ветеринарно-санитарных норм и правил содержания медоносных пчел и размещения ульев с пчелиными семьями (пакетами) у источников медосбора;

выполнения субъектами пчеловодства требований охраны окружающей среды;

защиты пчелиных семей от разорения и умышленного уничтожения;

предотвращения отравления медоносных пчел пестицидами и агрохимикатами;

оказания ветеринарно-санитарной помощи по профилактике и лечению заболеваний пчел, по борьбе с вредителями пчелиных семей;

проведения профилактических мероприятий по дезинфекции и дератизации согласно ветеринарно-санитарным правилам.

Статья 14. **Охрана генотипов медоносных пчел**

1. В целях обеспечения субъектов пчеловодства наиболее ценными в племенном отношении породами медоносных пчел, а также улучшения их племенной ценности на определенных территориях (ареалах их естественного обитания), создаются племенные репродукторы (селекционные пасеки) и государственные природные заказники регионального значения по охране генофонда ценных, аборигенных пород и популяций медоносных пчел. Приоритетными для разведения и использования являются породы пчел, районированные в Республике Татарстан.

2. Ввоз на территорию Республики Татарстан пчелиных семей (пакетов), пчелиных маток, а также размещение на территории Республики Татарстан кочевых пасек из других субъектов Российской Федерации осуществляется на основании разрешения, выдаваемого уполномоченным в области ветеринарного дела органом исполнительной власти Республики Татарстан в соответствии с законодательством.

Статья 15. **Оповещение субъектов пчеловодства о ситуациях, представляющих опасность для медоносных пчел**

1. Субъекты пчеловодства информируются о состоянии окружающей среды, а также о ситуациях, представляющих опасность для медоносных пчел, через средства массовой информации.

2. Субъекты пчеловодства имеют право на получение от органов государственной власти и органов местного самоуправления своевременной, полной и достоверной информации о состоянии окружающей среды, а также о ситуациях, представляющих опасность для медоносных пчел.

Статья 16. **Ветеринарно-санитарный контроль и обслуживание сферы пчеловодства**

Ветеринарно-санитарный контроль в области пчеловодства на территории Республики Татарстан осуществляет уполномоченный в области ветеринарного дела орган исполнительной власти Республики Татарстан, который организует и проводит необходимые мероприятия по профилактике и борьбе с болезнями пчел, по определению пригодности реализуемой продукции к использованию для пищевых целей, осуществляет надзор за ввозом и вывозом пчелиных семей (пакетов), пчелиных маток.

Статья 17. **Ответственность за нарушение законодательства в области пчеловодства**

Нарушение законодательства в области пчеловодства влечет за собой ответственность в соответствии с законодательством.

Статья 18. **Вступление настоящего Закона в силу**

Настоящий Закон вступает в силу через 10 дней после дня его официального опубликования.

Президент
Республики Татарстан

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

к проекту закона «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан»

Пчелы играют особо важную роль в охране природы, среды обитания человека. Они являются надежными детекторами загрязненности окружающей среды солями тяжелых металлов, радиоактивными веществами и т.п., активным экологическим звеном в развитии окружающей среды, служат основными опылителями дикорастущих травянистых кустарниковых, древесных и культурных энтомофильных растений, непосредственно влияют на формирование растительного покрова земли.

Пчеловодство – отрасль сельскохозяйственного производства, способствующая повышению урожайности энтомофильных культур. Пчелы опыляют насекомоопыляемые сельскохозяйственные растения, повышая их урожайность на 30-50 и более процентов и улучшая качество плодов и семян. Доходы от повышения урожайности сельскохозяйственных культур в результате пчелоопыления в 15 и более раз превосходят доходы от получаемой продукции пчеловодства.

Значение пчел как опылителей культурных и дикорастущих энтомофильных растений резко возрастает в связи с постоянным сокращением численности диких насекомых-опылителей под влиянием химизации растениеводства и ухудшения экологической обстановки в целом.

Пчеловодство – отрасль, поставляющая народному хозяйству ценные пищевые, диетические и лечебные продукты, сырье для промышленности. В условиях рыночных отношений эта отрасль и этот специфический вид деятельности нуждаются в особой государственной и правовой защите и поддержке.

Пчелиные семьи, пасеки и пчеловодческие предприятия – составные части общественного благосостояния. Специфичность отношений, складывающихся в процессе содержания, воспроизводства и использования пчел, вызывает необходимость отразить в особом нормативном акте все основные элементы этих отношений.

Защита пчел и правовое регулирование вопросов пчеловодства должны осуществляться в тесной взаимосвязи с нормативными требованиями получения и реализации лишь натуральных, экологически чистых продуктов. Ограждение потреби-

телей от небезопасной или некачественной продукции пчеловодства – важная забота государства о здоровье человека.

Пчеловодство в настоящее время в основном базируется на личных усилиях руководителей и специалистов отрасли, представителей органов местного самоуправления, инициативе владельцев пчелиных семей и пасек. Назрела необходимость объединения усилий, направляемых на подъем отрасли, среди которых особое место должны занять меры ее правового обеспечения.

В настоящее время в Российской Федерации нет единого законодательного акта в данной области. Вместе с тем в Ставропольском крае, Нижегородской, Волгоградской, Архангельской, Пензинской, Калужской областях, Чувашской Республике, Республике Башкортостан и ряде других регионов приняты и действуют законы о пчеловодстве.

Принятие данного Закона позволит отрегулировать отношения в сфере содержания медоносных пчел, их использования для опыления сельскохозяйственных энтомофильных растений, получению продуктов пчеловодства, обеспечение безопасности людей от неблагоприятного физического, психологического воздействия пчел, обеспечение защиты прав и интересов физических и юридических лиц, занимающихся пчеловодством на территории Республики Татарстан, а также государственной поддержки пчеловодства на территории Республики Татарстан.

Перечень
актов законодательства Республики Татарстан, подлежащих признанию утратившими силу, приостановлению, изменению или принятию в связи с принятием закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан»

Принятие закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан» не потребует признания утратившими силу, приостановления, изменения или принятия действующих законов и иных нормативных актов Республики Татарстан.

Финансово-экономическое обоснование к проекту закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан»

Принятие Закона Республики Татарстан «О государственном регулировании и государственной поддержке пчеловодства в Республике Татарстан» не потребует дополнительных средств из бюджета Республики Татарстан и внебюджетных фондов.

Проект

Татарстан Республикасында умартачылыкны дәүләт тарафыннан җайга салу һәм аңа дәүләт ярдәме турында

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

Әлеге Закон бал кортларын тоту, алардан авыл хуҗалыгы энтомофиль үсемлекләрне серкәләндерү, умартачылык продуктлары алу өчен файдалану өлкәсендә мөнәсәбәтләрне җайга сала, Татарстан Республикасы территориясендә умартачылык белән шөгыльләнүче физик һәм юридик затларның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклауны тәэмин итүгә, кешеләрне бал кортларының тискәре физик, психологик йогынтысыннан куркынычсызлыкны тәэмин итүгә, шулай ук Татарстан Республикасы территориясендә умартачылыкка дәүләт ярдәме күрсәтүгә юнәлдерелгән.

1 статья. **Төп төшенчәләр**

Әлеге Закон максатлары өчен түбәндәге төп төшенчәләр файдаланыла:

умартачылык – бал кортларын үрчетү һәм тоту, алардан авыл хуҗалыгы энтомофиль үсемлекләрен серкәләндерү өчен файдалану, умартачылык продуктларын алу;

умартачылык субъектлары – умартачылык белән шөгыльләнүче физик һәм юридик затлар;

умарта күче (пакет) – умарта оясында яисә куышта яшәүче эшче кортлардан, соры кортлардан һәм ана корттан торучы бал кортлары җыелмасы;

умарта оясы – бал корты гаиләсен тоту корылмасы;

умарталык – умарта күчләре белән һәм умартачылык белән шөгыльләнү өчен кирәкле мөлкәт белән билгеле бер урында урнаштырылган умарта оялары;

стационар умарталык – ел дәвамында даими урында урнаштырылган умарталык;

күчмә умарталык – бал җыю чыганаклары һәм авыл хуҗалыгының энтомофиль үсемлекләр массивлары янында вакытлыча урнаштырылган умарталык;

умартачылык продуктлары – бал кортлары җитештергән продуктлар (чын бал, балавыз һәм башкалар), шулай ук бал кортлары үзләре;

бал кортлары токымы - аерым климат шартларында табигый сайланыш алу йогынтысы белән барлыкка килгән һәм буыннан-буынга ныклы күчә торган билгеләр комплексына ия булган умарта күчләре төркеме;

бал кортларының үрчүе – билгеле бер территориядә барлыкка килгән һәм гомуми генофондка ия булган бал кортлары токымы чикләрендә умарта күчләре җыелмасы;

ана корт – бал кортларын тудыручы корт;

энтомофиль үсемлекләр – бөҗәкләр тарафыннан серкәләнә торган үсемлекләр;

бал җыю чыганаклары – нектар һәм серкә барлыкка китерүче, бал кортлары өчен табигый ризык һәм бал җыю чыганагы булып тора торучы үсемлекләр;

чын бал – бал кортлары эшкәрткән нектар яисә пади продукты.

2 статья. **Әлеге Законның максатлары һәм бурычлары**

1. Әлеге Законның максаты умартачылык һәм бал кортларын саклауны тәэмин итү өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашырганда барлыкка килүче мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салудан гыйбарәт.

2. Әлеге Закон түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

1) Татарстан Республикасы территориясендә умартачылы субъектларының хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклауны тәэмин итүгә;

2) кешеләрне бал кортларының уңайсыз физик, психологик куркынычсызлыгын тәэмин итүгә;

3) бал кортларын үрчетү, тоту өчен, авыл хуҗалыгы энтомофиль үсемлекләрне серкәләндерүгә, алардан файдалану өчен шартлар тудыруга;

4) умартачылык продуктларын җитештерүне үстерүгә;

5) бал кортларын саклауга.

3 статья. **Умартачылык өлкәсендә хокукый җайга салу**

Умартачылык өлкәсендә хокукый җайга салу Россия Федерациясе Конституциясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль законнар һәм Россия Федерациясенең алар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актлары, әлеге Закон һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, шулай ук җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4 статья. **Умартачылык өлкәсендә эшчәнлекне гамәлгә ашыру хокукы**

Татарстан Республикасы территориясендә умартачылык өлкәсендә эшчәнлекне гамәлгә ашыру хокукына физик һәм юридик затлар ия.

5 статья. **Умарта күчләре (пакетлары) күләме**

Умартачылык субъектларында умарта күчләре (пакетлары) күләме чикләнми.

6 статья. **Умартачылык өлкәсендә дәүләт ярдәме чаралары**

Оештыру-хокукый рәвешләренә карамастан умартачылык субъектларына умартачылык өлкәсендә дәүләт ярдәме түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

1) умартачылык үсеше буенча максатчан программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру;

2) бал кортларының авыруларын кисәтү, аларны дәвалау, умарта күчләре корткычларына каршы көрәш һәм бал кортларын пестицидлар һәм агрохимикатлар белән агулауны булдырмау чараларын тәэмин итү;

3) бал кортларының эпизоотиясен бетерү, карантин һәм аеруча куркыныч авыруларын булдырмау, умартачылык өлкәсендә фәнни тикшеренүләр үткәрү,

шулай ук бал кортларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау чаралары чыгымнарына компенсацияләр бирү;

4) законнарда каралган тәртиптә салым ташламалары бирү;

5) ташламалы шартларда кредитлар бирү һәм инвестицияләр җәлеп итү;

6) умартачылык үсешенә ярдәм итү йөзеннән субсидияләр бирү;

7) умартачылык белән шөгыльләнү (шул исәптән күчмә умарталыкларны урнаштыру өчен) урман турындагы законнар нигезендә Татарстан Республикасы милкендәге урман кишәрлекләрен бирү һәм күрсәтелгән максатларга урман кишәрлеге мәйданы берәмлеге өчен ташламалы ставкалар, аренда түләве билгеләү;

8) икътисадый кызыксындыруның башка чараларын куллану.

2. Әлеге статьяда каралган дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыру тәртибе (әлеге статьяның 1 өлешендәге 5 һәм 8 пунктларында күрсәтелгән чаралардан тыш) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнеш.

3. Умартачылык өлкәсендә дәүләт ярдәме Татарстан Республикасында агросәнәгать җитештерүенә дәүләт ярдәме өчен Татарстан Республикасы бюджетында каралган акчалар чикләрендә гамәлгә ашырыла.

4. Җирле үзидарә органнары җирле бюджетлар акчалары исәбеннән умартачылык субъектларына ярдәм итү өчен өстәмә чаралар билгеләргә хокуклы.

7 статья. **Умартачылык субъектларына дәүләт ярдәменең принциплары һәм шартлары**

1. Умартачылык субъектларына дәүләт ярдәменең принциплары түбәндәгеләр:

1) умартачылык субъектларының ярдәм итүне сорап мөрәҗәгать итү тәртибе;

2) тиешле программаларда катнашуга умартачылык үсешенең республика, муниципальара һәм муниципаль программаларында каралган тиешле критерийлардан умартачылык субъектларының бертигез файдалануы;

3) ярдәмне, законнарда билгеләнгән таләпләрне үтәп, күрсәтү;

4) ярдәм күрсәтү процедураларының ачык булуы.

2. Түбәндәге очракларда дәүләт ярдәме күрсәтүдән баш тартылырга тиеш, әгәр:

1) мөрәҗәгать итүче тарафыннан умартачылык үсешенең республика, муниципальара һәм муниципаль программаларда билгеләнгән документлар бирелмәсә яисә ялган белешмәләр һәм документлар бирелсә;

2) дәүләт ярдәме күрсәтүнең шартлары үтәлмәсә;

3) элек мөрәҗәгать итүче – умартачылык субъектына карата шундый ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында карар кабул ителгән булса һәм аны күрсәтүнең сроклары чыкмаса;

4) мөрәҗәгать итүче ярдәм итү тәртибен һәм шартларын бозган, шул исәптән ярдәм итү акчаларын максатчан файдалануны тәэмин итмәгән дип танылганнан соң өч елдан кимрәк вакыт узса.

8 статья. **Умарта күчләрен (пакетларын) теркәү**

1. Умартачылык субъектлары милкендәге умарта күчләрен (пакетларын) теркәү социаль-икътисадый мониторинг өлкәсендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең махсус вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Умарталык хуҗаларының һәр умарталыкка аның ветеринар-санитар торышын таныклаучы ветеринар-санитар паспорты булырга тиеш.

3. Умарталыкларның ветеринария-санитария паспортлары аларның хуҗаларына районнарның һәм шәһәрләрнең дәүләт ветеринария берләшмәләре тарафыннан бирелә.

9 статья. **Стационар умарталыкларны урнаштыру**

1. Умартачылык субъектлары умарта күчләре (пакетлары) белән ояларны законнар нигезендә үзләре милкендәге, биләвендәге, файдалануындагы яисә арендадагы җир кишәрлекләрендә урнаштыралар.

2. Умарталарның тискәре физик, психологик йогынтысыннан кешеләрнең иминлеген тәэмин итү максатларында умарта күчләре белән оялар җир кишәрлегендә аның чигеннән ун метрдан да якынрак булмаган арада урнаштыралар йә башка җир кишәрлегеннән корылма, тоташ койма яисә бал бирә торган агачлар һәм биеклеге ике метрдан да кимрәк булмаган куе куаклык белән аералар.

3. Стационар умарталыкларны терлекчелек һәм кошчылык корылмаларыннан кимендә бер километр ераклыкта, кондитерлык яисә химия сәнәгате предприятиеләреннән кимендә биш километр ераклыкта урнаштыралар.

10 статья. **Күчмә умарталыкларны урнаштыру өчен җир кишәрлекләре бирү**

1. Күчмә умарталыкларны урнаштыру өчен уңайлырак җир кишәрлекләренең милекчеләре, биләүчеләре, файдаланучылары, арендаторлары аларны умартачылык субъектларына, умарта күчләрен теркәү урынына бәйсез рәвештә, Россия Федерациясе законнары нигезендә бирә алалар.

2. Күчмә умарталыклар стационар умарталыклардан кимендә биш километр ераклыкта урнаштырыла.

3. Күчмә умарталыкларны элек урнаштырылган умарталыктан бал җыю урынына оча торган умарталарның очу юлларында урнаштыру һәм алардан аерылып чыккан илләрне тоту җайланмалары урнаштыру рөхсәт ителми.

4. Умартачылык субъектлары күчмә умарталыкны урнаштырганнан соң җирле үзидарә органнарына аның турында белешмәләрне хәбәр итәргә һәм умарталыкның ветеринария-санитария паспортын тапшырырга тиеш.

11 статья. **Авыл хуҗалыгының энтомофиль үсемлекләрен серкәләндерү өчен умарта күчләреннән файдалану**

Авыл хуҗалыгының энтомофиль үсемлекләрен үстерү эшчәнлеге белән шөгыльләнүче гражданнар һәм юридик затлар аларның уңдырышлылыгын арттыру максатларында башка затлар милкендәге умарта күчләреннән граждан законнары нигезендәге шартнамәләр буенча авыл хуҗалыгының энтомофиль үсемлекләрен серкәләндерү өчен файдалана алалар.

12 статья. **Умартачылык продуктларын реализацияләү**

1. Чын бал һәм умартачылыкның башка продуктлары аларның биләүчеләре тарафыннан законнар нигезендә реализацияләнә.

2. Чын бал һәм умартачылыкның башка продуктлары сыйфат характеристикалары буенча кеше сәламәтлеге өчен хәвефсезлекнең билгеләнгән таләпләренә туры килергә тиеш.

3. Умартачылык субъектының районнарның һәм шәһәрләрнең дәүләт ветеринария берләшмәләреннән тиешле язмалар белән ветеринария-санитария паспорты булырга тиеш, аның нигезендә умарталарны һәм умартачылык продуктларын ташуга, күчерүгә, сатуга рөхсәт бирелә. Умарталарны һәм умартачылык продуктларын ташу, күчерү, сату ветеринария – йөртү документлары булганда гамәлгә ашырыла.

4. Чын балны реализацияләүче физик һәм юридик затларда түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) реализация урынына (базар, ярминкә, күпләп реализацияләү һ.б.) бәйсез рәвештә, күрсәтелгән продукция ветеринария таләпләре нигезендә ветеринария-санитария экспертизасы бәяләмәсе;

2) муниципаль берәмлек (район, шәһәр) чикләреннән тыш реализацияләгәндә районнарның һәм шәһәрләрнең дәүләт ветеринария берләшмәләре тарафыннан бирелә торган ветеринария таныклыгы – йөртелә торган йөкнең һәм ул чыккан урынның ветеринария-санитария торышын тасвирлый торган йөртү документы.

13 статья. **Бал кортларын саклау**

Бал кортларын саклау түбәндәге чаралар белән тәэмин ителә:

умартачылык субъектлары тарафыннан зоотехника һәм ветеринария-санитария нормаларын һәм бал кортларын тоту һәм умарта күчләре (пакетлары белән умарта ояларын бал җыю чыганаклары янында тоту кагыйдәләрен үтәү;

умартачылык субъектлары тарафыннан әйләнә-тирә мохитне саклау кагыйдәләрен үтәү;

умарта күчләрен туздырудан һәм белә торып юкка чыгарудан яклау;

бал кортларын пестицидлар һәм агрохимикатлар белән агулауны булдырмау;

умарталар авыруларын профилактикалау һәм дәвалау буенча, умарта күчләре корткычларына каршы көрәш буенча ветеринария-санитария ярдәмен күрсәтү;

ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә дезинфекция һәм дератизация буенча профилактик чаралар уздыру.

14 статья. **Бал кортларының генотипларын саклау**

1. Умартачылык субъектларын аеруча кыйммәтле токымнардан булган бал кортлары белән тәэмин итү, шулай ук аларның токым кыйммәтлелеген аерым бер территорияләрдә (аларның табигый яшәү ареалларында) яхшырту максатларында токым репродукторлары (селекция умарталыклары) һәм кыйммәтле, обореген токымнарның генофондын һәм бал кортларының популяцияләрен саклау буенча региональ әһәмияткә ия дәүләт табигать заказниклары төзелә. Үрчетү һәм

файдалану өчен аеруча өстенлеккә ия токымнар Татарстан Республикасында үрчетелгән умарталар була.

2. Умарта күчләрен (пакетларын), ана кортларны Татарстан Республикасы территориясенә кертү, шулай ук Татарстан Республикасы территориясендә Россия Федерациясенең башка субъектларыннан күчмә умарталыкларны урнаштыру Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең ветеринария эше өлкәсендә вәкаләтле органы тарафыннан бирелә торган рөхсәт буенча законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

15 статья. **Бал кортлары өчен куркыныч булган хәлләр турында умартачылык субъектларына хәбәр итү**

1. Умартачылык субъектларына әйләнә-тирә мохитнең торышы, шулай ук бал кортлары өчен куркыныч булган хәлләр турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр ителә.

2. Умартачылык субъектлары дәүләт хакимияте органнарыннан һәм җирле үзидарә органнарыннан әйләнә-тирә мохитнең торышы, шулай ук бал кортлары өчен куркыныч булган хәлләр турында вакытында, тулы һәм дөрес мәгълүмат алырга хокуклы.

16 статья. **Умартачылык өлкәсендә ветеринария-санитария контроле һәм хезмәт күрсәтү**

Татарстан Республикасы территориясендә умартачылык өлкәсендә ветеринария-санитария контролен Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең ветеринария эше өлкәсендә вәкаләтле органы гамәлгә ашыра, ул умарталар авыруларын профилактикалау һәм аларга көрәш буенча, реализацияләнә торган продукциянең туклану максатларында файдалануга яраклылыгын билгеләү буенча тиешле чаралар оештыра һәм уздыра, умарта күчләрен (пакетларын), ана кортларны кертүгә һәм чыгаруга күзәтчелек итә.

17 статья. **Умартачылык өлкәсендәге законнарны бозган өчен җаваплылык**

Умартачылык өлкәсендәге законнарны бозу законнар нигезендә җаваплылыкка китерә.

18 статья. **Әлеге законның үз көченә керүе**

Әлеге закон рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

4/C:\Мои документы\Миннеруй\Закон\2010\умарта.doc